

На основу члана 32. став 1. тачка 4) и члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07 и 83/14-други закон, 101/16 – др.закон, 47/18 и 111/2021 – др.закон) и члана 37. став 1.тачка 6) Статута града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 5/19), Скупштина града Ваљева на седници одржаној _____ 2023. године донела је

**ОДЛУКУ О ИЗМЕНИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ РОМА И РОМКИЊА ЗА ПЕРИОД 2019. -
2023.ГОДИНЕ**

Члан 1.

У Локалном акционом плану за здравствену заштиту Рома и Ромкиња за период 2019. - 2023.године ("Службени гласник града Ваљева бр.16/2019) у називу плана речи:" за период 2019. - 2023.године" замењују се речима: " за период 2019. - 2024.године".

Члан 2.

У тексту Локалног акционог плана за здравствену заштиту Рома и Ромкиња речи " 2023.године" замењују се речима " 2024.године".

Члан 3.

Остали делови Локалног акционог плана за здравствену заштиту Рома и Ромкиња остају непромењени.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

СКУПШТИНА ГРАДА ВАЉЕВА
Број: 011-138/2023-09

ПРЕДСЕДНИК
Скупштине града Ваљева
Проф. др Снежана Ракић

Образложење

Правни основ за доношење ове одлуке садржан је у члану 32. тачка б) и 66. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07 и 83/14-други закон 101/16-други закон и 47/18) и члану 37. став 1. тачка б) Статута града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 5/19).

Чланом 32. тачка б) Закона о локалној самоуправи прописано је да Скупштина општине у складу са законом доноси прописе и друге опште акте.

Чланом 66. став 3. наведеног закона прописано је да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине примењују на градску скупштину.

Чланом 35. тачка б) Статута града Ваљева прописано је да Скупштина града у складу са законом доноси прописе и друге опште акте.

Разлози за доношење: Локалним акционим планом за здравствену заштиту Рома и Ромкиња за период 2019.- 2023. године Град Ваљево пружа активну подршку Ромима и Ромкињама за укључивање у здравствени систем, подизање нивоа квалитета здравствене заштите, пружање квалитетне здравствене заштите Ромима и Ромкињама, посебно деци и женама, превентивне неге и услуга здравствене заштите под истим условима под којима су оне доступне остатку становништва, укључивање квалификованих Рома и Ромкиња у програме здравствене заштите који се односе на њихову заједницу, кад год је то могуће. Документ предвиђа активности, очекиване резултате активности, индикаторе резултата, средства верификације и носиоце активности.

Комисија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Ваљевоу је донела закључак да се приступи изради новог Локалног акционог плана за здравствену заштиту Рома и Ромкиња у вишегодишњем периоду. Док се не изради нови документ, потребно је обезбедити континуитет у реализацији активности које ће допринети унапређењу положаја Рома и Ромкиња у граду Ваљевоу. Из тог разлога потребно је продужити важење постојећег Локалног акционог плана.

За наредну годину средства ће се планирати у складу са одлуком о буџету и планираним активностима.

У складу са напред наведеним предлаже се доношење одлуке у предложеном тексту.

Обрађивач,
Одељење за друштвене делатности
Руководилац
Зора Бојичић

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ГРАДА ВАЉЕВА

ГОДИНА XL БРОЈ 16 свеска 3

04. октобар 2019.

ИЗЛАЗИ ПО ПОТРЕБИ

351 На основу члана 32. став 1. тачка 4) и члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07 и 83/14- други закон, 101/16 – др. закон и 47/18) и члана 37. став 1. тачка б) Статута града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 5/19), Скупштина града Ваљева на седници одржаној 4. октобра 2019. године донела је

ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ РОМА И РОМКИЊА ЗА ПЕРИОД 2019. - 2023. ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Локални акциони план за здравствену заштиту Рома и Ромкиња за период 2019. - 2023. године.

Члан 2.

Саставни део ове Одлуке чини Локални акциони план за здравствену заштиту Рома и Ромкиња за период 2019. - 2023. године.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број: 011-141/2019-09

Председник
Скупштине града Ваљева
Милорад Илић, с. р.

Локални акциони план за здравствену заштиту
Рома и Ромкиња за период
2019. - 2023. године

Приступ здрављу подразумева смањивање разлике у здравственом стању између Рома и Ромкиња и остатка становништва кроз: а) пружање квалитетне здравствене заштите

Ромима и Ромкињама, посебно деци и женама, превентивне неге и услугама социјалне заштите под истим условима под којима су оне доступне остатку становништва; б) укључивање квалификованих Рома и Ромкиња у програме здравствене заштите који се односе на њихову заједницу, где год је то могуће.

У Стратегији за социјално укључивање Рома и Ромкиња у периоду 2016-2025, указује се на то да су Роми младо становништво (више од 50% Рома и Ромкиња је млађе од 25 година), али и на то да је смртност код ове популације виша него код осталих етничких група – просечно трајање живота је 12 година краће у поређењу са просеком у Републици Србији. Уочене су велике неједнакости у морталитету, исхрани и образовању између ромске и друге деце. Смртност ромске одојчади и деце до пет година је приближно два пута виша од просечне у Републици Србији. Смртност одојчади је процењена на 13 на хиљаду живорођене деце, док је вероватноћа да дете умре пре навршене пете године око 14 на хиљаду живорођене деце¹. Обухват ромске деце имунизацијом је приближан имунизацији деце у општој популацији само у вези са примањем БЦГ вакцине пре навршене прве године: 94,3% код Рома и Ромкиња и 98% код опште популације. Међутим, обухват посебним вакцинама у каснијим узрастима новорођене деце се смањује, тако да је број вакцинисане деце узраста од 12 до 23 месеци која су примила трећу дозу ОПВ вакцине само 61 %, ДТП вакцине 64,5 %, а проценат деце узраста од 24 до 35 месеци која су примила ММП1 вакцину до другог рођендана 63,3 %, што је знатно заостајање - код опште популације имунизација малих богиња, заушки и рубеола износи 93,4%. Подаци указују на велику неједнакост у вези са пуним обухватом деце имунизацијом, јер је код деце ромске националности само 12,7% деце примило све препоручене вакцине током прве године живота (ММП до краја друге године), а код деце општер дела популације 70,5%².

¹ Истраживање вишеструких показатеља положаја жена и деце у Србији/Истраживање вишеструких показатеља положаја жена и деце у ромским насељима у Србији, МИЦС (1996, 2000, 2005, 2010 и 2014), Главни налази, Београд и

Србија: Републички завод за статистику и УНИЦЕФ, 2014, <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/MICS/MICS%20GLAVNI%20NALAZI.srp.pdf>

² Исти извор.

У истраживању о репродуктивном здрављу жена дошло се до података да фертилитет код Ромкиња износи 3,1%, али да га такође прати висока стопа рађања у популацији адолесценткиња која је - 157, док је код већине девојака узраста од 15 до 19 година та стопа 22. Искуство абортуса у репродуктивном периоду од 15 до 49 година имало је 30,6% жена, док је код већинске популације жена тај проценат 14,6%. Негативан показатељ још увек чини висок проценат раног ступања у брак, што се такође одражава на репродуктивно здравље. 16,9% девојака из ромских насеља ступи у брак пре 15-те године, а 57% пре 18-те године у односу на проценат код младих жена већинске популације који је 0,8% за млађу, односно 7% за старију узрасту групу девојака³.

Више од 90% Рома и Ромкиња остварује право на обавезно здравствено осигурање. Томе су допринеле мере афирмативне акције у *Закону о здравственом осигурању* којима је филијалама Фонда обавезног здравственог осигурања омогућено да ово право одобравају лицима ромске националности која немају лична документа и на основу изјаве два сведока.

Постигнути резултати у вези са делимичним унапређењем здравља Рома и Ромкиња и доступности здравствене заштите и здравственог осигурања се поклапају са увођењем у рад здравствених медијаторки, од 01. јануара 2009. Рад здравствених медијаторки у вези са здравственим просвећивањем Рома и Ромкиња је најуспешнија мера у јавним политикама предузетим након усвајања Стратегије за унапређивање положаја Рома 2009 – 2015. године. У Ваљеву ради једна здравствена медијаторка.

Проблеми у вези са остваривањем права Рома и Ромкиња на заштиту здравља последица су деловања више узрока, али највише тога што Роми и Ромкиње не користе расположиве механизме којима би тражили заштиту својих права – не подносе притужбе заштитницима права пацијената, Поверенику за заштиту равноправности, Заштитнику грађана, не покрећу поступке пред судовима. Разлози за ово су недовољна знања Рома и Ромкиња о надлежностима ових органа, њиховом недовољном присутношћу у ромским насељима, док је највећа препрека неповерење Рома и Ромкиња да ће их систем заштитити од дискриминације и других препрека у приступу правима.

³ Исти извор.

Текстбокс 1: Приоритети здравствене заштите Рома и Ромкиња у Ваљеву

- ♣ Већа доступност здравствене заштите Ромима и Ромкињама
- ♣ Виши ниво квалитета здравствене заштите ромског становништва
- ♣ Виши здравствено-хигијенски ниво квалитета окружења у ромским насељима

пецифични циљ 1.: У периоду 2019-2023. година, побољшати доступност здравствене заштите за Роме и Ромкиње.	Исходни резултат 1: До краја 2023. године, за најмање 30% повећана доступност здравствене заштите за Роме и Ромкиње у Ваљеву.
Индикатори: До краја 2023. године	Средства верификације:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Најмање 50% становника ромских насеља је едуковано о праву на здравствену заштиту и о начинима остваривања тог права, на свим нивоима (примарни, секундарни и терцијарни ниво здравствене заштите) ▪ За најмање 20% Рома и Ромкиња – становника ромских насеља је учествовало у радионицама о превенцији здравља деце и одраслих 	Евиденције здравствене медијаторке, Евиденија Дома здравља (упућивање на специјалистичке прегледе) и Опште болнице (коришћење специјалистичких здравствених услуга)

<i>Мера 1.1.: Едукација Рома и Ромкиња о праву на здравствену заштиту и о начину његовог остваривања.</i>						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања
1.1.1. Реализовање едукативних радионица у ромским насељима	4. квартал 2019. и 1. и 2. квартал 2020., 2021., 2022. и 2023.	Реализовано најмање 10 едукативних радионица	Број реализованих радионица, Број и структура учесника/ца (пол, старост, образовање)	Извештаји о одржаним радионицама	Здравствене медијаторка у сарадњи са патронажном службом и НВО које се баве Ромима	
1.1.2. Припрема информативног летка о праву Рома и Ромкиња на здравствену заштиту на свим нивоима и о начинима остваривања права	4. квартал 2019. (иновирање садржаја у 4. кварталу 2020., 2021. и 2022.)	Припремљен информативни летак који садржи све релевантне информације о остваривању права на здравствену заштиту	Број и врста информација обухваћених летком	Информативни летак	Градска управа – Одељење за друштвене делатности у сарадњи са Домом здравља	

1.1.3. Дистрибуција информативног летка у ромским насељима о праву и начинима остваривања здравствене заштите на свим нивоима	1. и 2. квартал 2020. и на даље, у складу са процењеним потребама на терену	Свака породица у сваком ромском насељу је добила информативни летак.	Број дистрибуираних информативних летака	Евиденција о дистрибуирању летака	Здравствена медијаторка, педагошки асистенти, волонтери ромских НВО и других НВО које се баве проблемима Рома	
---	---	--	--	-----------------------------------	---	--

Специфични циљ 2.: У периоду 2019-2023. година, унапредити квалитет здравствене заштите ромског становништва.		Исходни резултат 1: До краја 2023. године, за најмање 20% повећан број Рома и Ромкиња који користе примарну здравствену заштиту	
Индикатори:		Средства верификације:	
До краја 2023. године		Евиденција о раду патронажних сестара; Евиденција здравствене медијаторке о одржаним радионицама из области здравственог просвећивања Извештаји о одржаним семинарима за медицинске раднике	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ За најмање 20% повећан обим услуга патронажних сестара у ромским насељима ▪ За најмање 20% повећан број радионица у ромским насељима из области здравственог просвећивања 			

Мера 2.1.: Интензивирање рада патронажних сестара у ромским насељима						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања
2.1.1. Укључивање патронажних сестара у 50% радионица у ромским насељима из области здравственог просвећивања (превентивни рад)	4. квартал 2019. – 2023.	Побољшана знања становника ромских насеља о значају бриге за сопствено здравље	Број учесника радионица који су показали спремност да оду на различите здравствене прегледе	Евиденција патронажних сестара и здравствене медијаторке	Патронажне сестре и здравствена медијаторка	
2.1.2. Пружање здравствених услуга патронажних сестара (куративни рад)	2019-2023	Повећан обим и врста пружених здравствених услуга патронажних сестара у ромским насељима	Број и врста пружених здравствених услуга патронажних сестара у ромским насељима	Евиденција патронажних сестара	Патронажне сестре	

Мера 2.2.: Спровођење програма за унапређење здравља Рома						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања
2.2.1. Израда и спровођење пројеката (програма) за унапређење здравља Рома (приоритети: Обухват обавезном имунизацијом, побољшање репродуктивног здравља, превенција хроничних незаразних обољења - организовање „медицинских села“ у ромским насељима - превентив. прегледи од стране различитих лекара-специјалиста, специфичности здрав. заштите Рома-сакуљача секундарних сировина и др.)	2019-2023	Унапређена здравствена култура и здравствено стање ромске популације	Број и врста спроведених пројеката	Извештаји о спроведеним пројектима	Локална самоуправа у сарадњи/партнерству са ромским НВО и другим НВО које се баве питањима Рома	Донаторска средства
2.2.2. Израда и спровођење програма и пројеката здравствене заштите ромске деце предшколског узраста (приоритети: здравствено просвећивање будућих мајки и мајки мале деце – нега новорођенчета, детета до три године, имунизација и стоматолошка заштита итд.)						

<i>Мера 2.3.: Организовање програма (радионица, презентација) ради упознавања медицинских радника са културом и специфичним проблемима ромске популације у циљу смањења могућности дискриминације у здравственим установама</i>						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања
2.3.1. Реализовање радионица са медицинским радницима о култури и специфичним проблемима ромске популације (по две радионице годишње)	2020-2023	Медицински радници боље упознати са културом, традицијом и специфичним проблемима ромске популације	Број и структура медицинских радника -учесника радионица	Извештаји о одржаним радионицама	Дом здравља, здравствена медијаторка и ромске НВО и друге НВО које се баве проблемима Рома	
2.3.2. Организовање презентација за медицинске раднике резултата рада здравствене медијаторке и патронажне службе у ромским насељима, на годишњем нивоу		Медицински радници боље упознати са здравственим потребама Рома и оствареним резултатима у здравственом раду са њима у насељима	Број и структура здравствених радника – учесника презентација	Извештаји о одржаним презентацијама	Здравствена медијаторка, патронажна служба (особље које посећује ромска насеља)	

Специфични циљ 3.: У периоду 2019-2023. година, унапредити здравствено-хигијенски квалитет животног окружења у ромској заједници/насељима.			Исходни резултат 1: До краја 2023. године, у најмање 35% ромских насеља унапређен здравствено-хигијенски квалитет животног окружења.			
Индикатори:			Средства верификације:			
До краја 2023. године			Документација и евиденција Завода за јавно здравље Ваљево, Евиденција здравствене медијаторке			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ У 30% ромских насеља унапређени хигијенско-епидемиолошки услови ▪ У просеку 50% домаћинстава у сваком ромском насељу обухваћено едукацијом о значају хигијене у домаћинству за задрвање 						
<i>Мера 3.1.:</i> Анализа хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања
3.1.1. Реализовање анализе хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима	2020.	Спроведена анализа и донете препоруке	Број препорука за унапређење хигијенско-епидемиолошких услова	Текст (документ) анализе	Завод за јавно здравље Ваљево	

3.1.2. Спровођење препорука за унапређење хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима	2021 - 2023	Остварене анализе	Број и врста спроведених препорука на годишњем нивоу и укупно	Извештаји о реализованим препорукама	Градска управа, Завод за јавно здравље, ромске НВО и НВО које раде са Ромима (кроз евентуалне пројекте)	
---	-------------	-------------------	---	--------------------------------------	---	--

Мера 3.2.: Едукација ромског становништва о значају хигијене у домаћинству за здравље

Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања
3.2.1. Одржавање радионица са становништвом у насељима о хигијени у домаћинству (две годишње)	2020-2023	Одржане планиране радионице	Број и структура учесника радионица; Ниво задовољства учесника радионица	Извештаји о одржаним радионицама	Здравствена медијаторка, педагошки асистенти, ромске НВО и НВО које раде са Ромима	
3.2.2. Припрема и подела летака са основним саветима за одржавање хигијене у домаћинству, становницима ромских насеља	2020-2023	Припремљени и подељени леци	Број домаћинстава у ромским насељима која су добила летак	Извештаји о активности	Припрема: Завод за јавно здравље, Дом здравља, Градска управа; Подела: здравствена медијаторка, педагошки асистенти	